

Κρήτες Νεομάρτυρες και Αγία Ζώνη

/ [Πεμπτουσία](#)

Δ΄

Οι ιερομάρτυρες Νεόφυτος και Αμβρόσιος και οι οσιομάρτυρες Μακάριος και Διονύσιος, οι εν Κρήτη μαρτυρήσαντες

Για την κατά το δυνατόν ολοκλήρωση του ερχομού της Αγίας Ζώνης στην Κρήτη το 1821 παραθέτομε κείμενο του λογίου Αγιορείτου Μοναχού Μωυσή, εκλεκτού και σεβαστού φίλου, εσχάτως κοιμηθέντος, για τους Ιερομάρτυρες Νεόφυτο και Αμβρόσιο και τους Οσιομάρτυρες Μακάριο και Διονύσιο, που συνόδευαν την Αγία Ζώνη στην Κρήτη.

Υπήρξαν μοναχοί της ιεράς μονής Βατοπαιδίου. Το 1820 απεστάλησαν οι ιερομόναχοι Νεόφυτος και Αμβρόσιος, ο Ιεροδιάκονος Παρθένιος και οι μοναχοί Διονύσιος και Δωρόθεος και αργότερα ο Μακάριος στην Κρήτη, κατόπιν προσκλήσεως, με τίμια λείψανα, προκειμένου να εκδιωχθεί η φοβερή ασθένεια της πανώλης, η οποία μάστιζε τους κατοίκους του νησιού. Αυτά ήταν, μέρος της Τιμίας Ζώνης της Θεοτόκου, δώρο στη μονή του αυτοκράτορα Ιωάννου Καντακουζηνού, τεμάχιο Τιμίου Ξύλου και η κάρα του Αγίου Ανδρέου Κρήτης.

Από τη διήγηση του μοναχού Αρσενίου Παντοκρατορινού, που αντεγράφη στις 25 Ιουνίου 1932 και σώζεται στη μονή Βατοπαιδίου, πληροφορούμεθα πως η μονή απέστειλε στο Μεγάλο Κάστρο της Κρήτης, το Ηράκλειο, τον Ιούνιο του 1820 πέντε αδελφούς της με τα προαναφερόμενα τίμια λείψανα. Μετά από δεκαπενθήμερο ταξίδι οι Βατοπαιδινοί πατέρες έφθασαν στό Ηράκλειο και μετά επίσημη εκεί υποδοχή, έκαμαν αγιασμούς ως το Πάσχα τού 1821 στην μεγαλόνησο.

Στις 22 Ιουνίου 1821 κληρικοί και λαϊκοί ήταν συναγμένοι στη μητρόπολη του Ηρακλείου για τον φόβο των Τούρκων, αφού σε πολλά μέρη είχαν εξεγερθεί. Κατά την έφοδο των Τούρκων στο κτήριο της μητροπόλεως θανατώθηκαν κληρικοί και λαϊκοί, μεταξύ των οποίων οι Βατοπαιδινοί ιερομόναχοι Νεόφυτος και Αμβρόσιος και ο μοναχός Μακάριος. Ο ιεροδιάκονος Παρθένιος και οι μοναχοί Διονύσιος και Δωρόθεος έλαβαν την Αγία Ζώνη, τον Τίμιο Σταυρό και την κάρα τού Αγίου Ανδρέου Κρήτης και κρύφτηκαν σε σπίτια κρυπτοχριστιανών.

Μετά από πολλές περιπέτειες συνέλαβαν τον μοναχό Διονύσιο, «τον εβίασαν να τουρκίση και δεν έστρεξε». Μετά από πολλά βασανιστήρια τρύπησαν το κεφάλι του με πυρωμένη σούβλα και τον κρέμασαν την ημέρα της Καθαράς Δευτέρας του 1822 (13 Φεβρουαρίου). Προηγουμένως είχε εξομολογηθεί και είχε μεταλάβει των θείων και αχράντων μυστηρίων. Σε επιστολή του διασωθέντος ιεροδιακόνου Παρθενίου Βατοπαιδινού της 2 Σεπτεμβρίου 1824 επιβεβαιώνεται ότι ο ένας των πατέρων κρεμάσθηκε, προφανώς ο Διονύσιος.

Τα τίμια λείψανα περνώντας από διάφορα χέρια έφθασαν στη Σαντορίνη, όπου μετά πολλούς κόπους κατάφερε ο Προηγούμενος Διονύσιος Βατοπαιδινός με τη βοήθεια τού οικείου μητροπολίτου Ζαχαρία να τα παραλάβει και να τα μεταφέρει στο μοναστήρι του στις 2 Μαΐου 1831.

Η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία, το Σεπτό Οικουμενικό Πατριαρχείο, διά της υπ' αριθμ. πρωτ. 837 της 21.9.2000 Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως κατέταξε στο Αγιολόγιο της Ορθοδόξου Εκκλησίας τους ως άνω Βατοπαιδινούς οσιομάρτυρες μετά των άλλων ιερομαρτύρων και μαρτύρων της Κρήτης, «ότι υπέρ Χριστού πανδήμως το μαρτύριον αποδεξάμενοι και ενώπιον πάντων γενναίως τον Ιησού Χριστόν ομολογήσαντες το αίμα αυτών υπέρ της αληθούς ομολογίας εξέχεαν και του μαρτυρίου, ως γνήσιοι μάρτυρες του Χριστού, παρά πάντων των εν τη μεγαλονήσω Κρήτη Ορθοδόξων Χριστιανών μαρτυρηθέντες».

Συγκεκριμένα στό μηνολόγιο της ιεράς ακολουθίας αυτών αναφέρεται πώς εφόνευσαν αρχιερείς, ιερείς και «αγιορείτας πατέρας εκ της Ιεράς Μονής Βατοπαιδίου, προσκομίσαντες εις το Μέγα Κάστρον προς προσκύνησιν κατά της επιδημίας της πανώλους τίμια λείψανα και την Αγίαν Ζώνην της Υπεραγίας Θεοτόκου».

Η μνήμη των Ιερομαρτύρων Νεοφύτου και Αμβροσίου και του Οσιομάρτυρος Μακαρίου τιμάται στις 22 Ιουνίου, του δε Οσιομάρτυρος Διονυσίου η μνήμη τιμάται στις 10 Οκτωβρίου. Ιερά Ακολουθία συνέθεσαν ο τότε ιερομόναχος Κύριλλος Κογεράκης, νυν μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος και ο κ. Χαραλάμης

Μπούσιας (Μοναχού Μωυσέως Αγιορείτου, ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙ, έκδ. Ι. Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, 2007).

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟ ΚΑΙ ΚΟΝΤΑΚΙΟ

ΤΩΝ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΩΝ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΩΝ

Ἄπολυτίκιον. Ἦχος πλ. α΄. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Ἄθλητῶν τὴν τριάδα ἐγκωμιάσωμεν,*

Βατοπαιδίου πατέρας, Τοὺς ἐν τῇ Κρήτῃ λαμπρῶς**

*μαρτυρίου διανύσαντας τὴν δίοδον,**

Θεῖον Νεόφυτον, πιστοί, καὶ Μακάριον σεπτὸν**

*σὺν ἔμφρονι Ἀμβροσίῳ,**

ὧν μεγαλύνοντες πόρους θεοπειθεῖς εὐχὰς αἰτούμεθα.*

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ΄. Τῇ Ὑπερμάχῳ.

Βατοπαιδίου μοναστῶν τριάδα μέλψωμεν*

*Εἰς Κρήτην Ζώνην κομισάντων Θεομήτορος**

*Τὴν τιμίαν καὶ ἀλκίμως μαρτυρησάντων**

*ἐν αὐτῇ, θεοειδέστατον Ἀμβρόσιον,**

*φῶς, Μακάριον, ὁσίων καὶ Νεόφυτον**

πόθῳ κράζοντες· Χαίροις, σμῆνος τρισάριθμον.

(Χαραλάμπους Μ.)